

הלוויה

לווית הנפטר

מצווה גדולה ללוות את הנפטר משום כבודו.

לכתחילה יש ללוות את הנפטר ממקום צאת הלוויה עד לבית הקברות. ומי שאינו יכול, ילווה את הנפטר לפחות 4 צעדים וישאר עומד במקומו עד שהנפטר יתרחק ויעלם מעיני המלווים.

מנהג ירושלים שילדי הנפטר, נכדיו וניניו לא הולכים אחרי המיטה אלא נשארים בבית. ויש נוהגים שהם הולכים לפני המיטה ולא אחריה.

אנשי החברה קדישא חייבים לדאוג שיהיו לפחות 10 אנשים גברים מתחילת הלוויה ועד לסתימת הגולל.

הובלת הנפטר תמיד תעשה כאשר רגליו לפנים.

סדר מסע הלוויה

מנהג **אשכנז** שבתחילת מסע הלוויה קורעים קריעה ומברכים דיין האמת.
מנהג **ספרד** שדוחים את הקריעה וברכת ברוך דיין האמת עד לאחר סתימת הגולל.

מנהג **התימנים** שבתחילת מסע הלוויה מקיפים את מיטת הנפטר ואומרים פיוטים שנכתבו במיוחד ללוויה.

בתחילת מסע הלוויה החזן אומר:

"צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו"

לאחר מכן אומר את המשנה:

"עֲקֹבִיָּא בֶן מְהֻלָּל אָמַר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים וְאִין אַתָּה
בָּא לִיָּדִי עֲבִירָה; דַּע מַאִין בָּאתָ, וְלֹאֵן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה
עָתִיד לֵתֵן דִּין וְחֻשְׁבּוֹן. מַאִין בָּאתָ - מִטְּפָה סְרוּחָה, וְלֹאֵן אַתָּה
הוֹלֵךְ - לְמִקּוֹם עֶפֶר, רָפָה וְתוֹלַעָה, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לֵתֵן
דִּין וְחֻשְׁבּוֹן - לִפְנֵי מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ולאחר מכן את הפסוקים הבאים:

"גָּדַל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָה, אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת עַל כָּל דְּרָכֶי
כְּנִי אָדָם, לָתֵת לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ וְכִפְרִי מַעַלְלָיו. לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר
יְהוָה, צוּרִי וְלֹא עֹלָתָהּ בּוֹ. יְהוָה נָתַן, וַיְהוָה לָקַח, יְהִי שֵׁם יְהוָה
מְבֹרָךְ. וְהוּא רַחוּם וְכֹפֵר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְפָּה לְהַנְשִׁיב אָפוֹ,
וְלֹא יַעִיר כָּל חַטָּאתוֹ."

נוהגים לעשות לנפטר התרת נדרים עוד בתחילת מסע הלוויה לפני אמירת קדיש יתום.

לאחר מכן אומרים האבלים קדיש יתום/יהא שלמא.

נוסח **אשכנז**:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. אַמֵּן.

בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיה וְיִמְלִיךְ מְלָכוּתִיה בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן
וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁמָה רַבָּא מְכַרְךָ לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:
יְתַכְרֵךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמָה דְקֻדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא. בְּרִיךְ הוּא:
לְעֵלָּא (בַּעֲשִׂי"ת לְעֵלָּא לְעֵלָּא מְכָל) מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא
תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא דְאֲמִירָן בְּעֶלְמָא. וְאָמְרוּ אָמֵן:
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ
אָמֵן:
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם (בַּעֲשִׂי"ת הַשְׁלוֹם) בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

נוסח ספרד:

יְתַגְדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמָה רַבָּא. (אָמֵן):
בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיה. וְיִמְלִיךְ מְלָכוּתִיה. וְיִצְמַח פְּרָקְנִיה.
וְיִקְרַב מְשִׁיחָה. (אָמֵן):
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב
וְאָמְרוּ אָמֵן. (אָמֵן):
יְהֵא שְׁמָה רַבָּא מְכַרְךָ לְעָלָם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְתַכְרֵךְ. וְיִשְׁתַּבַּח.
וְיִתְפָּאֵר. וְיִתְרוֹמֵם. וְיִתְנַשֵּׂא. וְיִתְהַדָּר. וְיִתְעַלֶּה. וְיִתְהַלָּל שְׁמָה
דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אָמֵן):
לְעֵלָּא מִן כָּל בְּרַכְתָּא. שִׁירְתָּא. תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא. דְאֲמִירָן
בְּעֶלְמָא וְאָמְרוּ אָמֵן. (אָמֵן):
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשָׁבַע וְיִשׁוּעָה וְנִחְמָה וְשִׁיזְבָּא
וְרַפּוּאָה וְגֻאָלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרִיחַ וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן. (אָמֵן):
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו. הוּא בְּרַחְמֵיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן. (אָמֵן):

במהלך מסע הלוויה לכל העדות אומרים החזן והקהל פרקי תהילים:

"יְיָהּ נָעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂי יָדָיו כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂי
יָדָיו
וְשָׁב בְּסֶתֶר עֲלִינוּ בְּצֵל שָׁדָי יִתְלוֹנֵן, אָמַר לַיהוָה מַחְסִי וּמִצֻּדָתִי,
אֱלֹהֵי אֲבֹטֹחַ בּוֹ. כִּי הוּא יַצִּילֵךְ מִפַּח יְקִישׁ, מִדָּבָר הָאוֹת,
בְּאֲבָרְתּוֹ יִסֹּף לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו תִּתְחַסֶּה. צָנָה וְסַחֲרָה אָמַתּוֹ. לֹא
תִירָא מִפַּחַד לִיְלֵה, מִחַץ יַעֲוִי יוֹמָם, מִדָּבָר בְּאִפְלֵ יְהִלֵּךְ, מִקֻּטֵּב
וְשׁוֹד צְהָרִים. יִפֹּל מִצִּדֶּךָ אֵלֶיךָ וּרְבֹכָה מִיַּמִּינֶךָ. אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ,

רק בְּעֵינַי תְּבִיט, וְשַׁלַּמְתָּ רָשָׁעִים תִּרְאֶה. כִּי אַתָּה יְהוָה מַחֲסִי,
עֲלִיּוֹן שָׁמַיְתָּ מַעֲוֹנָךְ. לֹא תִאָּנֶה אֵלַי רָעָה, וְנִגַּע לֹא יִקְרַב
בְּאַהֲלָךְ, כִּי מִלֵּאכֹי יֵצֵא לְךָ לְשֹׁמְרֶךָ בְּכָל דֶּרֶכְךָ. עַל כַּפּוּס
יִשְׁאוּנֶךָ, פֶּן תִּגְוֹף בְּאֶבֶן רִגְלֶךָ. עַל שַׁחַל וּפֶתֶן תִּדְרֹךְ, תִּרְמֹס
כַּפִּיר וְתַנִּין. כִּי בִי חֹשֶׁק וְאַפְלָטָהוּ, אֲשַׁגְּבֶהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי.
יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ, עֲמוֹ אֲנֹכִי בְּצָרָה, אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבְּדֶהוּ. אֲרֹךְ יָמִים
אֲשַׁבִּיעֶהוּ, וְאַרְאֶהוּ בִּישׁוּעָתִי. אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ, וְאַרְאֶהוּ
בִּישׁוּעָתִי."

שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִמַּעַמְקִים קִרְאתֶיךָ יְהוָה: אֲדֹנִי שְׁמַעָה בְּקוֹלִי
תְּהִי יְיָ אֲזִנֶּיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵי: אִם- עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר-יְיָ
אֲדֹנִי מִי יַעֲמֵד: כִּי-עֲמָךְ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה: קוֹיֹתִי יְהוָה
קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלֵתִי: נַפְשִׁי לֹאדֹנִי מִשְׁמָרִים לְבַקֵּר
שְׁמָרִים לְבַקֵּר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל-יְהוָה כִּי-עַם-יְהוָה הַחֲסִד
וְהַרְבֵּה עֲמוֹ פְּדוּת: וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

יש נוהגים לומר גם:

אָנָּה בָּכַח. גְּדוּלַת יְמִינֶךָ. תִּתִּיר צָרוֹךְ (אב"ג ית"ץ): קִבֵּל רִנָּת.
עֲמָךְ, שְׁגָבְנוּ. טְהַרְנוּ נוֹרָא (קר"ע שט"ן): נָא גְבוּר. דּוֹרְשִׁי יַחֲוֹדְךָ.
כְּכַבַּת שְׁמָרִם (נג"ד יכ"ש): בְּרַכֵּם טְהַרֵּם. רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ. תִּמְיֵד
גְּמִלִם (בט"ר צת"ג): חֲסִין קְדוֹשׁ. בְּרוּב טוֹבְךָ. נִהַל עֲדַתְךָ
(חק"ב טנ"ע): יַחֲיד גָּאֵה. לְעֲמָךְ פָּנֵה. זֹכְרִי קִדְשֶׁתְךָ (יג"ל
פז"ק): שְׁוַעֲתֵנוּ קִבֵּל. וְשָׁמַע צַעֲקָתֵנוּ. יוֹדַע תַּעֲלֹמוֹת (שק"ו
צ"ת): וְאוֹמֵר - בְּרוּךְ, שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, לְעוֹלָם וָעֶד:

ובלוייה של אישה אומרים גם:

"אִשֶּׁת חַיִּל מִי יִמָּצָא, וְרַחֵק מִפְּנִינִים מִכְרָה, גְּמֻלָתָהּ טוֹב וְלֹא
רָע, כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ. דִּרְשָׁה צָמֵר וּפְשָׁתִים, וְתַעֲשֵׂ בְּחָפֶץ כַּפִּיהָ.
הִיְתָה קְאֻנִּיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲסֵה. וְתַקֵּם בְּעוֹד לִילָה,
וְתַתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. זָמְמָה שָׂדֶה וְתַקְחָהּ, מִפְּרִי
כַּפִּיהָ נִטְעָה כָּרֶם. חָגְרָה בְּעוֹז מִתְּנִיָּה, וְתִאֲמָץ זְרוּעוֹתֶיהָ.
טַעְמָה כִּי טוֹב סִחְרָה, לֹא יִכָּה בְּלִילָה נִרְהָ. יָדֶיהָ שְׁלָחָה
בְּיִשׁוּר, וְכַפִּיהָ תִּמְכּוּ פֶלֶךְ. כַּפָּה פָּרְשָׁה לְעֵנִי, וְיָדֶיהָ שְׁלָחָה
לְאֶבְיוֹן. לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, כִּי כָּל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים.
מִרְבָּדִים עֲשִׂתָהּ לָהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה. נוֹדַע בְּשַׁעְרִים
בְּעֵלָה, בְּשִׁכְתוֹ עִם זִקְנֵי אֶרֶץ. סָדִין עֲשִׂתָהּ וְתַמְכוּר, וְחִגּוֹר
נִתְּנָה לְכַנְעֲנִי. עַד וְהָדָר לְבוּשָׁה, וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן. פִּיָּה

פְּתַחַה בְּחֶכְמָה, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה. צוּפִיָּה הַלִּיכוֹת בֵּיתָה,
וְלָחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכֵל. קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ וַיְהַלְלָה.
רְבוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, וְאֶת עֲלִית עַל כָּלָנָה. נִשְׁקָר הַחֵן וְהַכֵּל
הַיָּפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל. תָּנוּ לָהּ מִפָּרִי יָדֶיהָ,
וַיְהַלְלוּהָ בְּשִׁעְרִים מְעֻשִׂיָּה." (אין להכניס נפטר לבית הכנסת) עוצרים

במהלך מסע הלוויה יש נוהגים לקיים סדר מעמדות, דהיינו; לעצור במשך מסע הלוויה 7 פעמים. ויש
נוהגים לעצור רק פעמיים.

מנהג ירושלים שכל פעם שהמיטה עוברת ליד בית כנסת (אין להכניס נפטר לבית הכנסת) עוצרים
ואומרים:

"עֲקָבִיָּא בֶן מִהֶלְלָאֵל אוֹמֵר: הִסְתַּכַּל בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים וְאִין אַתָּה
כָּא לִידֵי עֲבִירָה; דַּע מַאִין בָּאתָ, וְלֹאֲן אַתָּה הוֹלֵךְ, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה
עֹתִיד לֵיתֵן דִּין וְחֻשְׁבּוֹן. מַאִין בָּאתָ - מִטְּפָה סְרוּחָה, וְלֹאֲן אַתָּה
הוֹלֵךְ - לְמִקּוֹם עֶפֶר, רָמָה וְתוֹלְעָה, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עֹתִיד לֵיתֵן
דִּין וְחֻשְׁבּוֹן - לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא."

ולאחר מכן אומרים צידוק הדין:
נוסח אשכנז:

הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל
צָדִיק וְיִשָּׁר הוּא. הַצּוֹר תָּמִים בְּכָל פֻּעַל, מִי יֹאמֵר לוֹ מָה
תַּפְעַל, הַשְּׁלִיט בְּמִטָּה וּבְמַעַל, מִמִּית וּמְחִיָּה, מוֹרִיד שָׁאוּל
וַיַּעַל. הַצּוֹר תָּמִים בְּכָל מַעֲשֶׂה, מִי יֹאמֵר לוֹ מָה תַּעֲשֶׂה,
הָאוֹמֵר וְעָשָׂה, חֶסֶד חֲנָם לָנוּ תַּעֲשֶׂה, וּבִזְכוֹת הַנֶּעֱקָד כְּשָׁה,
הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֶׂה. צָדִיק בְּכָל דְּרָכָיו הַצּוֹר תָּמִים, אֶרֶץ אֲפִים
וּמֵלֶא רַחֲמִים, חֶמֶל נָא וְחוּס נָא עַל אֲבוֹת וּבָנִים, כִּי לָךְ, אֲדוֹן,
הַסְּלִיחוֹת וְהַרְחֲמִים. צָדִיק אַתָּה יְהוָה לְהַמִּית וּלְהַחְיֹת, אֲשֶׁר
בִּידְךָ פְּקֻדּוֹן כָּל רוּחוֹת, חֲלִילָה לָךְ זְכָרוֹנֵנוּ לְמַחֲוֹת, וַיְהִי נָא
עֵינֶיךָ בְּרַחֲמִים עָלֵינוּ פְּקוּחוֹת, כִּי לָךְ, אֲדוֹן, הַסְּלִיחוֹת
וְהַרְחֲמִים. אֲדָם אִם בֶּן שָׁנָה יְחִיָּה, אוֹ אֶלֶף שָׁנִים יְחִיָּה, מָה
יִתְרוֹן לוֹ, כָּלֹא הָיָה יְחִיָּה, בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת, מִמִּית וּמְחִיָּה. בְּרוּךְ
הוּא, כִּי אֱמֶת דִּינוֹ, וּמִשׁוּטֵט הַכֹּל בְּעֵינֵנוּ, וּמִשְׁלָם לְאָדָם חֻשְׁבּוֹנוֹ
וְדִינוֹ, וְהַכֹּל לִשְׁמוֹ הוֹדִיָּה יִתְנוּ. יִדְעֵנוּ יְהוָה כִּי צָדִק מִשְׁפָּטָךְ,
תִּצְדָּק בְּדַבְּרֶךָ וְתִזְכָּה בְּשִׁפְטָךְ, וְאִין לְהַרְהֵר אַחֵר מִדַּת שִׁפְטָךְ,
צָדִיק אַתָּה יְהוָה, וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. דִּין הָאֱמֶת, שִׁפְט צָדִק וְאֱמֶת,
בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת, כִּי כָל מִשְׁפָּטִיו צָדִק וְאֱמֶת. נֶפֶשׁ כָּל חַי בִּידְךָ,
צָדִק מֵלֶאָה יְמִינְךָ וְיִדְךָ, רַחֵם עַל פְּלִיטַת צֶאֱן יִדְךָ, וְתֹאמֵר
לְמִלְאָךְ הָרַף יִדְךָ.

[ויש הנוהגים לדלג על הפסוקים הראשונים ולהתחיל רק כאן:]

גְּדֹל הָעֶצֶה וְרַב הָעֲלִילָהּ, אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְנֵי אָדָם, לַתֵּת לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ וְכַפְרֵי מַעַלְלָיו. לְהַגִּיד כִּי יֵשֶׁר יְהוָה, צוּרֵי וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ. יְהוָה נָתַן, וַיְהוָה לָקַח, יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְכָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ.

נוסח ספרד:

צָדִיק אַתָּה יְהוָה, וַיֵּשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ. צָדִיק יְהוָה בְּכָל דַּרְכּוֹ, וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׁיו. צִדְקַתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם, וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת. מִשְׁפָּטֵי יְהוָה אֱמֶת, צִדְקוֹ יִחָדּוּ. בְּאֲשֶׁר דָּבַר מֶלֶךְ שְׁלֹטוֹן, וּמִי יֹאמַר לוֹ מִה תַּעֲשֶׂה. וְהוּא בְּאֶחָד וּמִי יִשְׁיַכְנוּ, וּנְפֹשׁוֹ אֵינֶה וַיַּעַשׂ. קָטַן וְגָדוֹל שֵׁם הוּא, וְעָבַד חֲפָזֵי מַאֲדָּיו. הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יֶאֱמִין, וּבְמַלְאָכָיו יִשְׁיִים תִּהְיֶה. אֵף כִּי אֶנּוּשׁ רָמָה, וְכֵן אָדָם תּוֹלַעַה. הַצּוּר תָּמִיד פָּעֵלוֹ כִּי כָל דַּרְכּוֹ מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל צָדִיק וַיֵּשֶׁר הוּא. דִּין הָאֱמֶת, שֹׁפֵט צֶדֶק וְאֱמֶת, בְּרוּךְ דִּין הָאֱמֶת, כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וְאֱמֶת. בִּלְע הַסּוֹת לְנִצָּחַ, וּמַחֶה אֲדָנִי יְהוָה (אֹמְרִים: אֱלֹהִים) דִּמְעָה מַעַל כָּל פָּנִים, וְחִרְפַּת עֲמוֹ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְהוָה דָּבַר. יַחֲיוּ מִתֵּיךְ נִבְלָתִי יְקוֹמֹן, הִקִּיצוּ וְרָנְנוּ שְׁכֵנֵי עֶפֶר כִּי טַל אֹרֶת טֶלֶף, וְאָרֶץ רְפָאִים תִּפְּיֵל. וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְלֹא יִשְׁחִית, וְהִרְכָּה לְהַשִּׁיב אָפוֹ, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמָּתוֹ. יְהוָה הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲבֹד בְּיוֹם קִרְאָנוּ.

ואומרים קדיש יתום/יהא שלמא.

נוסח אשכנז:

וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמָהּ רַבָּא. אֲמֵן:
בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא כְרַעוּתָהּ וַיְמַלִּיף מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמִיכוֹן
וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אֲמֵן:
יְהִי שְׁמָהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא:
יְתַבְּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלָּה
וַיִּתְהַלָּל שְׁמָהּ דְקִדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא. בְּרִיךְ הוּא:
לְעָלְמָא (בְּעֵשִׂי"ת לְעָלְמָא לְעָלְמָא מְכָל) מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירָתָא
תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא. וְאִמְרוּ אֲמֵן:
יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אֲמֵן:
עוֹשֶׂה שְׁלוֹם (בְּעֵשִׂי"ת הַשְׁלוֹם) בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם
עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אֲמֵן:

וַתִּגְדַּל וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמָהּ רַבָּא. (אמן):
 בְּעֶלְמָא דִּי בָּרָא כְּרַעוּתִיָּה. וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתִיָּה. וַיַּצְמַח פְּרָקְנִיָּה.
 וַיִּקְרַב מְשִׁיחָה. (אמן):
 בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן קָרִיב
 וְאַמְרוּ אָמֵן. (אמן):
 יְהֵא שְׁמָהּ רַבָּא מְכַרְךָ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יִתְבָּרַךְ. וַיִּשְׁתַּבַּח.
 וַיִּתְפָּאֵר. וַיִּתְרוֹמֵם. וַיִּתְנַשֵּׂא. וַיִּתְהַדָּר. וַיִּתְעַלֶּה. וַיִּתְהַלָּל שְׁמָהּ
 דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (אמן):
 לְעֵלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא. שְׂרִיתָא. תִּשְׁבְּחָתָא וְנִחְסָתָא. דְּאִמִּירָן
 בְּעֶלְמָא וְאַמְרוּ אָמֵן. (אמן):
 יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא. חַיִּים וְשָׁכֵעַ וַיִּשְׁוּעָה וְנִחְמָה וְשִׁיזְבָּא
 וְרַפּוּאָה וְגֻאָלָה וְסְלִיחָה וְכַפָּרָה וְרִיחַ וְהַצָּלָה. לָנוּ וּלְכָל עַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן. (אמן):
 עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹקְיוֹ. הוּא בְּרַחֲמֵיּוֹ יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל
 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן. (אמן):

לווייה שיוצאת מהבית

במקרה בו הנפטר נמצא בבית והלווייה יוצאת מביתו, נוהגים שהאבלים יוצאים ראשונים מהבית, ורק
 לאחר מכן מוצאים את הנפטר.

יש נוהגים שכאשר מוצאים את הנפטר מהבית שוברים כלי חרס (פורצלן) על מפתן הבית ואומרים:

"הפח נשבר ואנחנו נמלטנו ולא יהיה עוד שבר בגבול
 ישראל".